

Розмноження *Hibiscus siriacus* L. здерев'янілими та зеленими живцями

Васильцова І. В.
Уманський державний
педагогічний університет
імені Павла Тичини

Hibiscus siriacus L. красивоквітучий чагарник родини *Malvaceae* L. відноситься до видів, перспективним для вирощування в умовах Правобережного Лісостепу України, де в літній період, як правило, спостерігається дефіцит вологи і тримається висока температура повітря.

У порівнянні з іншими культурами, *H. siriacus* L. має перевагу в плані невибагливості – він посухостійкий, відносно невимогливий до ґрунтів і дуже естетичний, завдяки тривалому цвітінню.

На території Правобережного Лісостепу України *H. siriacus* L. представлений рослинами в основному насінневого походження з широким спектром забарвлення квітів і значним варіюванням морфологічних ознак.

Насіннєве розмноження *H. siriacus* L. в розплідниках здійснюється шляхом посіву насіння і вирощування з них сіянців. Істотним недоліком при насіннєвому розмноженні є те, що цінні ознаки передаються лише малій кількості сіянців або не передаються зовсім. Для деяких сортів і форм *H. siriacus* L. насіннєве розмноження неприйнятно через нестачу або повну відсутність насіння. [1]

При розмноженні *H. siriacus* L. насінням, рослини відрізняються підвищеною стійкістю до стресових умов (жаростійкість, посухо- і морозостійкість), однак, при цьому спостерігається значне розщеплення сортових ознак, внаслідок чого переважна частина сіянців втрачає сортові характеристики. У зв'язку з цим, найбільш перспективним способом розмноження сортових гібіскусів є вегетативний – живцями.

Мета досліджень – визначити ефективність розмноження *H. siriacus* L. здерев'янілими і зеленими живцями.

Завдання досліджень:

- визначити перспективність розмноження *H. siriacus* L. здерев'янілими живцями;
- встановити вплив стимуляторів коренеутворення на рівень укорінення здерев'янілих живців різних сортів *H. siriacus* L.;
- порівняти результати укорінення здерев'янілих та зелених живців *H. siriacus* L.

На дослідній ділянці Національного дендрологічного парку Софіївка НАНУ нами закладений дослід по вегетативному розмноженні 6 інтродукованих сортів *H. siriacus* L.: Hamabo, Albus, Carneus Plenus, Red Heart, Rubis, Lady Stanley здеревілими живцями (12-15 см) у відкритому ґрунті.

Для прискорення вкорінення були використані два стимулятора

коренеутворення: “Корнівін” і “Гетероауксин”. У досліді вивчали три варіанти, враховуючи контроль – водопровідну воду.

1. Живці замочували в розчині гетероауксину (0,4%) на 16 годин, потім висаджувалися в підготовлений ґрунт.

2. Базальна частина нарізаних живців перед посадкою в ґрунт опудрювалася препаратом Корнівін.

3. Нарізані живці замочувалися у водопровідній воді на 16 годин, а потім висаджувалися в ґрунт (контроль). (табл. 1).

Таблиця 1 – Результати живцювання *H. siriacus* L.
здерев’янілими живцями, 2014 р.

Сорти	% вкорінених живців		
	варіант 1 “Гетероауксин”	варіант 2 “Корнівін”	варіант 3 вода (контроль)
Hamabo	3	3	6
A1bus	0	22,7	22,7
Carneus	7,4	25,9	7,4
Red Heart	17,6	11,7	11,7
Rubis	0	31	23
Lady Stanley	0	16	20

В результаті наших досліджень було встановлено, що відсоток укорінених живців в середньому становить 22,9 %. Дані результати досліді свідчать про те, що вегетативний спосіб розмноження здерев’янілими живцями є не достатньо перспективний для *H. siriacus* L. [3]

У декоративному садівництві, крім розмноження здерев’янілими живцями, широко використовують розмноження зеленими живцями. Цей спосіб дає можливість при невеликій кількості маточних рослин швидко розмножити потрібний сорт, що особливо важливо для мало поширених інтродукованих сортів.

Зелені живці заготовлюються або у фазі бутонізації (з середини червня до перших десяти днів липня включно), або після приросту однорічних пагонів, це – друга половина вересня.

При закладанні досліді зелені живці, які були відібрані нами в період бутонізації, висаджувалися в теплиці в суміш з торфу і піску в співвідношенні 1: 1.

- Глибина занурення в субстрат – 3 см;
- Температурний режим – 20 - 25 ° С;
- Відносна вологість повітря – 80 - 85%.

Утворення коренів на зелених живцях спостерігалось на 22-й день після висадки живців, причому, незалежно від обробки стимуляторами

коренеутворення. Однак, у живців, замочених в розчині стимулятора “Рибав екстра”, коренева система розвивалася більш потужною. Опудрювання препаратом “Корневін”, порівняно з контролем, особливого ефекту не надає. У кожному випадку середній вихід вкорінених живців становить 90%.

Для успішного коренеутворення не так важливий хімічний склад ґрунту, скільки хороша повітропроникність і дренаж. Замість зазначеного в методиці складу, для розмноження *H. siriacus* L. живцями можна використовувати магазинний ґрунт на основі торфу, додавши рівну за обсягом кількість крупнозернистого річкового піску.

У кожному разі, живці готові до висадження у відкритий ґрунт при достатньому розвитку кореневої системи протягом 30 днів. Якщо після закінчення зазначеного терміну корінці не з’явилися, значить, були допущені помилки із заготівлею живців, чи порушені температурний або режим вологості. [2]

За результатами наших досліджень можна зробити наступні висновки:

- враховуючи слабку зимостійкість виду *H. siriacus* L. перспектива розмноження здерев’янілими живцями в передзимовий період не значна;
- результати по укоріненню отримані за сортами Rubis і Carneus Plenus у варіанті з використанням “Корнівину”: 31% і 25,9%, відповідно. Сорт Red Heart краще за інших укорінився у варіанті з використанням “Тетероауксину” – 17,6%. По інших сортах і варіантах дослідження вихід вкорінених живців – від 3 до 23%;
- живці *H. siriacus* L., попередньо замочені в розчині “Рибав екстра”, утворили більш масивну, мичкувату кореневу систему у порівнянні з варіантом, де використовували опудрювання “Корневіном”;
- за результатами проведених дослідження, вкорінення зелених живців проходить значно краще, з результатом в 90% порівняно із здерев’янілими живцями.

Література

1. Залевская Е.М. Ритм развития гибридных гибискусов и опыт оценки их декоративных и хозяйственно-биологических признаков. Интродукция и акклиматизация растений / Е.М. Залевская – Ташкент : Изд-во АН Уз ССР, 1991. С. 36-41.
2. Колесников А. И. Декоративная дендрология. – М.: Лесная промышленность, 1974, – 701с.
3. Тыщенко Е.Л., Тимкина Ю.В. К вопросу о размножении гибискуса сирийского одревесневшими – черенками // Научное обеспечение агропромышленного комплекса: Материалы III Всероссийской научно-практической конференции молодых ученых. - Краснодар: КубГАУ, 2009. – С. 191-192.